

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT

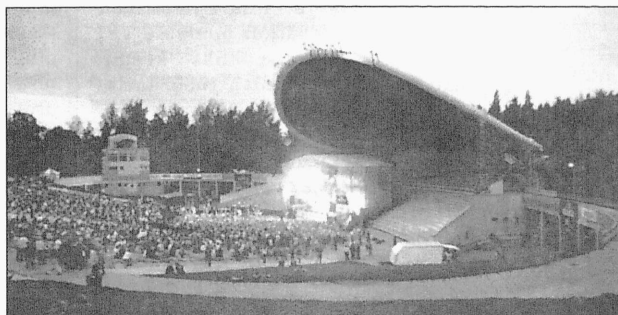
Sillaehitaja par excellence

6. aprillil täitus 75 eluaastat Tehnikaülikooli teraskonstruksioonide õppetooli emeriitprofessoril, akadeemik Valdek Kulbachil.

Virumaal, Auvere-Joala vallas, Kreenholmi lähistel talupidajatest vanemate neljanda lapsena sündinud Valdeku koolitee algas 1934. aastal Narvas. Sõja-aastail osales ta lennuväe abiteenistuses Piritä-Kosel ja Eestisse naasnud Soome pataljoni koosseisus. 1944 jätkus koolitee Nõmme Gümnaasiumis, mille V. Kulbach lõpetas 1945 kuldmedaliga.

Kust tuli mõte hakata õppima inseneriasjandust?

"Me koos sõbraga käisime Tartu Ülikoolis ja kaalusime meditsiini õppimist. Anatoomikumi küllastamine võõrutas aga mind sellest mõttest. Juhtusin kuulama oma õpetajate õpetaja professor Ottomar Madissoni väga

JUUBILARI LEMMIKTÖÖ: Professor Valdek Kulbach peab Tartu laululava (1994) kõlaekraani oma õnnestunuimaks rippkonstruktsiooniks.

huvitavat loengut abiturientidele sillaehitusest. Vaatamata tema ettevaatlikkusele oleks võinud seda loengut pidada isegi nõukogudevastaseks. Just see loeng süütas mind nii, et ma otsustasin lõplikult ehitusteaduskonna kasuks."

Ottomar Madissoni loengud tugevus- ja elastsusõpetusest ning terrassidest, teadustöö sugemed teraskonstruktsioonide õppimisel Johannes Aare juhendamisel sillutasid teed noore andeka inseneri väljakuju-

nemisele, kes 1951. aastal sai kiitusega diplomi tööstus- ja tsiviilehituse alal. Dekaan Heinrich Lauu ettepanekul järgnesid õpingud Leningradi Polütehnilise Instituudi hüdrotehnikateaduskonnas. TPIs töötas V. Kulbach 1955. aastast assistendi, vanemõpetaja ja dotsendi ametikohtal, doktoritöö kaitsmisele 1972 järgnes professori ametikoht. Aastal 1975 sai temast professor Lauu järglasena ehituskonstruktsioonide kateedri juhataja.

järgneb lk 2

Jaan Poska stipendiumid määratud

Tallinna Linnavalitsuse Jaan Poska nimelise stipendiumi määramise komisjoni protokoll 4. aprillist 2002.

Komisjonile oli laekunud 23 taotlust Jaan Poska nimelise stipendiumi saamiseks. Komisjoni liikmed, olles eelnevalt tutvunud esitatud taotluste materjalidega, arutasid kandidatuurid läbi ning tegid otsuse eraldada stipendium järgmistele üliõpilastele:

1.	Alar Just	ehitusteaduskond
2.	Targo Kalamees	ehitusteaduskond
3.	Marko Kiisa	humanitaarteaduskond
4.	Reigo Kimmel	humanitaarteaduskond
5.	Kadri Kriis	keemiateaduskond
6.	Heiki Onton	ehitusteaduskond
7.	Eduard Petlenkov	infotehnoloogia teaduskond
8.	Aare Rahula	mehaanikateaduskond
9.	Olavi Raigla	majandusteaduskond
10.	Frank Õim	energeetikateaduskond

Andres Keevallik, rektor, komisjoni esimees
Toomas Vitsut, Tallinna abilinnapea
Helvi Sepp, komisjoni sekretär

P.S. Stipendiumide piduliku kätteandmise aeg teatatakse täiendavalt.

Karl Tihase kingitud akvarellide näitus

on avatud 5. aprillist kuu lõpuni I korruse pikas koridoris (III korpus).

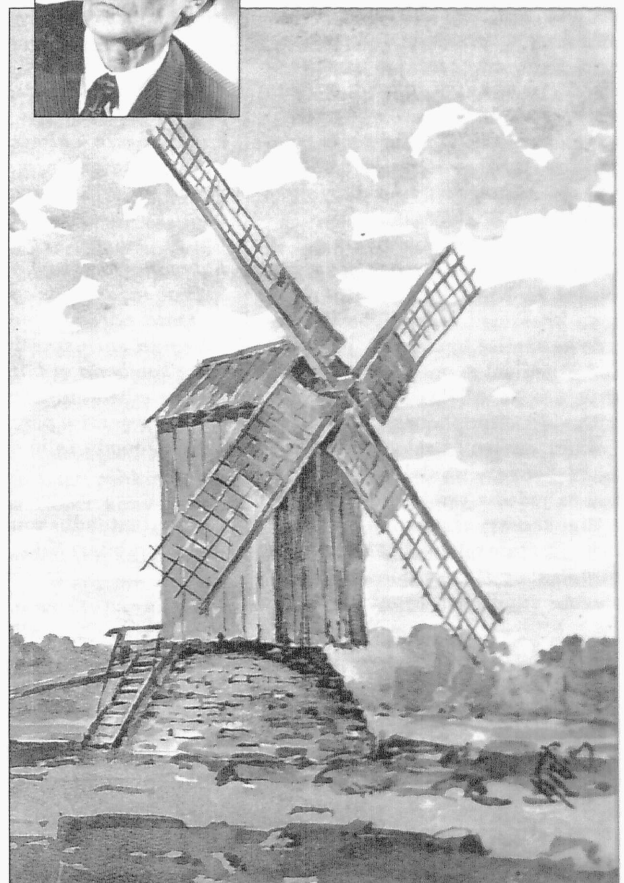
Emeeritus Karl Tihase töötas Tallinna Tehnikaülikoolis graafikaõppejõuna aastail 1948 – 1992, sealhulgas kateedrijuhatajana 1952 – 1986. Eesti kunstiringkonnad tunnevad teda aga kui arhitekti, akvarellisti, taluarhitektuuri uurijat ja ehk eelkõige kui Eesti Vabaõhumuuseumi tegusat rajajat.

Karl Tihase sündis 27. mail 1914 Tomski kubermangus eestlastest väljarändajate perekonnas, lõpetas 1945 Novosibirski ehitusinstituudi. Peale Eestisse elama asumist hakkas ta põhjalikumalt uurima siinset taluarhitektuuri, mille eest pälvis ENSV riikliku preemia aastail 1967 ja 1977. Karl Tihase on raamatute "Eesti arhitektuuri ajalugu", "Eesti kunsti ajalugu" kaasautoreid, monograafia "Eesti talurahvaarhitektuur" ning teoste "Disain" ja "Meenutusi elust, ilust ja Eesti Vabaõhumuuseumi rajamisest" autor.

Näitusel eksponeeritud akvarellid, millel on jäädvustatud põhiliselt Karl Tihase südamelähedase Lahemaa metsad ja meri, kinkis kunstnik Tallinna Tehnikaülikoolile. Neid töid on võimalik soovijatel deponeerida oma tööruumidesse. Deponeerimist korraldab Georg Jegorov avalike suhete osakonnast (III 203, tel. 3505).

Helgi Arumaa
avalike suhete osakond

KUNSTNIKU ANNETUS: Karl Tihase akvarellid (pildil "Pukktuulik") jäävad nüüdsest kaunistama Tallinna Tehnikaülikooli ruume.

Sillaehitaja par excellence

algus lk 1

Teie elus on kuni viimase ajani olnud oluline koht just sillaehitusel.

"Sildade projekteerimine langes põhiliselt aastatesse 1952-55, mul oli tõesti palju tellimusi. Projekteerisin tollal kümnekond silda. Hiljem oleme koos pikaajalise vanema kolleegi Johannes Aarega sattunud veelgi tegelema sillaehitusega, olgu mainitud või Nõmme jalakäijate sild ja Tartu jalakäijate terrassid endise Vabadussilla joonel."

Viimastel nädalatel olete kuulsa saanud Suure Väina silla maketiga.

"Motiiv selle ajaleheloo jaoks tuli Maanteeameti peadirektorilt, tema pakkus, et andmed meie mudeli katsetamisest ilmuksid ajakirjanduses. Oleme tegelnud sillaga õige mitu aastat. 1996 loodi Saaremaa maavalitsuse juurde sillakomisjon, mis mitmeaastase töö tulemusena esitas Maanteeametile majandusliku põhjenduse. Paari lähema kuu jooksul otsustatakse valitsuskalitsiooni partnerite vahel, kuidas silla projekteerimisel edasi tegutseda."

Olete alati püüdnud ühendada teooriat praktikaga. Miks on just rippkonstruktsioonid Teie tähelepanu köitnud?

"Küllap elu on ise neid probleeme peale surunud. Minu ja mu kolleegide printsiibiks on olnud, et meie väljatöötavad meetodid peavad olema ka realiseeritavad. Rippkonstruktsioonide alal alustasime 1958. aastal seoses Tallinna laululava kõlaekraani ehitusega. Tekkis mõte, kas ei saaks ratsionaalsemalt ja kavalamalt seda tüüpi rippkatust ehitada. Usun, et Tartu laululava kõlaekraan, mis õnnestus realiseerida 1990. aastatel, on tehniliselt veelgi õnnestunum lahendus. Pean just Tartu laululava oma seniseks parimaks projektiks. Kui peaks rajatama aga Suure Väina sild, võib hoopis see kujuneda minu parimaks tööks."

Valdek Kulbach on rohkem kui 40 aastat kestnud pedagoogitöö kõrvalt kuulunud ka ülikooli mitme nõukogu koosseisu, juhtinud väitekirjade kaitsmise komisjone, juhendanud üliõpilasi ja oponentinud väitekirju. Lisaks sellele on ta koostanud mitmeid ehituskonstruktsioonide õpikuid, osalenud rahvusvahelistel teaduskonverentsidel ning kuulunud paljudesse erialaliitudesse.

Rippkonstruktsioonide ja õhukeste plaatide pikaajalise uurimistöö kõrvaltulemusena põhjendas ta pingete superpositsiooni printsiibi

geomeetriliselt mittelinearsetele konstruktsioonidele rakendamise võimalikkuse ning formuleeris selleks vajalikud eeldused. See kujutab endast ühe tähtsaima ehitusmehaanika probleemi lahendust. Tema vastavaid uurimistulemusi on publitseeritud autoriteetsetes välismaa teadusväljaannetes. Selle kõrval on ta olnud ka agar teaduse populariseerija, kümned Eesti Entsüklopeedia artiklid pärinevad tema sulest.

1986. aastal valiti ta Eesti Teaduste Akadeemia liikmeks mehaanika erialal, aastal 2000 sai temast Aasta Insener. 1970. aastal sai ta riikliku preemia ja 1995 Eesti teaduspreemia. 1992 valiti ta Tampere Tehnikaülikooli audoktoriks.

Juubilar on abielus 1953. aastast ning kahe tütre isa.

Kuidas hindate tänaste ehitusinseneride taset?

"Meil on palju projekteerimisinstituutides töötavaid insenere, kes ei jää maha välisriikide inseneridest. Mul on olnud hea kontakt Lausanne'i tehnikaukooliga, kuhu oleme saatnud 4-5 inseneri uurimistööle ja nad on seal näidanud head taset. Mulle tegi muret vahepealne periood, kui tahtsime nelja aastaga ette valmistada bakalaureusekraadiga inimesi, kelle teadmised ei küüni aga inseneritööks vajaliku tasemeni. Loodame jõuda nüüd selleni, et ehitusinseneri hakatakse taas koolitama viis aastat.

Peab tagama järjepidevuse ja tuleb kaasata parimad noored, et Eestis tekkinud ehitusinseneride ja -teadlaste koolkond ei katkeks."

Õige sillaehitaja tunneb muret ka sildade rajamise pärast põlvkondade vahele. Jõudu talle selleks!

Ehitusteaduskonna materjalide ja juubilaril Vikerraadiotele antud intervjuu põhjal koostanud
Mart Ummelas

M&M

Vivat!

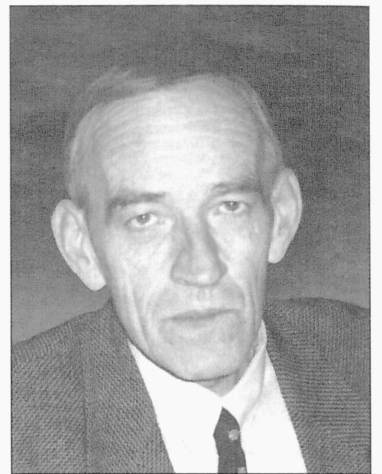
Eerik Reiter 60

7. aprillil lõpetas 60. tiiru ümber Päikese füüsikainstituudi dotsent Eerik Reiter. See on kahtlemata oluline tähtpäev Eeriku elus ja piisav põhjus, et me võiksime teha põgusa tagasivaate läbikäidule.

Eerik Reiter sündis Rakveres, kasvas ja karastus Tallinnas. Pääsküla raba serval suusaradu rajades ja palliplatsil eakaaslaste ületada püüdes nakatus ta spordipisikust ning see ei ole teda siiani maha jätanud. Vähe on ülikoolis inimesi, kes nii süsteemikindlalt jälgiks spordimaailmas toimuvat, või oleks kursis paljude spordialade peensustega.

Ta lõpetas Tallinna I Keskkooli 1960. aastal ja jätkas õpinguid TPI keemia-mäeteaduskonnas keemilise tehnoloogia erialal. 1966. aastal sai ülikooli kiitusega läbi ning noor keemik suunati insener-tehnoloogina tootvale tööle. 1969. aastal tuli E. Reiter TPIsse tagasi ja astus aspirantuuri keemiatööstuse protsesside ja aparatuuride kateedri juures. 1973. aastal kaitses ta väitekirja "Soojuse ja massivahetus vedelike auralisel" ning talle omistati tehnikakandidaadi teaduslik kraad.

Nutikas, korrektne ja suure tööviimelise teadur asus tööle TPI teadusliku uurimistöö sektori teadussekretärina. Teadustöö (pigem küll aruandluse) organiseerimine tundus Eerikule üksluisena ja 1980. aastal sidus ta oma õppe-, teadus- ja arendustegevuse füüsikainstituudi vajadustega. Kuigi õppetööga koormatus on füüsikainstituudis olnud kõigil aastatel väga suur, on Eerikul jätkunud tahet ja visadust tungida järjest sügavamale statistilise füüsika probleemidesse

(kaasa on aidanud ka kaks stažeerimist Hollandi kõrgkoolides) ning tema sulest on ilmunud mitmed termodünaamilisi ja stohhastilisi protsesse käsitlevad õpikud. Ka teadusartiklid on ilmunud järjest kaalukamates rahvusvahelistes ajakirjades.

On huvitav märkida, et juhulike protsesside spetsialistina ei jäta ta ise kunagi midagi juhuse hooleks. Teades ja uurides maailmas leiduvat ebakorrapära ning tunnistades, et arengu suunaks on tavaliselt korrapära kahanemise suund, on Eerik Reiter ise ääretult korrektne ja korra armastav inimene. Just sellise täpse, korda nõudva ja targa õppejõuna on ta võitnud kolleegide ja üliõpilaste austuse ja lugupidamise.

Soovime Sulle, Eerik Reiter, järjest suuremat edu korra avastamisel ja uurimisel meie suhteliselt korrastamatus maailmas! Tervist ja õnne edaspidiseks!

Kolleegid füüsikainstituudist

STIPENDIUMID EHITUSÜLIÕPILASTELE !!!

Ehitusmaailm annab taas välja SUURED STIPENDIUMID ehitus-, arhitektuuri-, restaureerimis- ja maastikuarhitektuuri üliõpilastele ja kraadiõppuritele.

Jagamisele tulevad:

- 1 stipendium à 15 000 krooni
- 2 stipendiumit à 10 000 krooni
- 3 stipendiumit à 7 500 krooni

Stipendiumi taotlemiseks tuleb stipendiumikomisjonile esitada põhjendatud taotlus, lühikirjeldus stipendiumi kavandatavast kasutamise kohta ja oma erialalisest uurimistööst. Lisada tuleb juhendaja/dekanaadi soovitus ja väljavõte õpinguraamatust viimase kahe semestri õppetulemuste kohta. Ka erialalise ühiskondliku töö kogemus tuleb vaid kasuks.

Dokumendid tuleb saata aadressil:
Ehitusmaailm /AS Fanaal, Tähetorni 100a, Tallinn, hiljemalt 12. aprilliks 2002.
Lisainfo tel. 6257540

Kõik tublid õppijad on oodatud osalema – RAHA OOTAB!

EHITUSMAAILM

M&M

Toimetatus & kontakt

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*

Vastutav väljaandja	Olavi Pihlamägi	19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214)
Toimetaja	Mart Ummelas	tel 620 3590 faks 620 3591
Küljendaja	Reimo Leedjärv	e-mail: martu@staff.ttu.ee www.ttu.ee/ajaleht/

Vaateid teispoole Suurt Lompi*

Vahur Mägi

3. Tantsiv kongress

On küsitud, millest kongressil räägiti?

Kõigest, alates astronoomiast ja lõpetades tehnoloogiaga ning sellest, mis sinna vahele jääb – bioloogiast, füüsikast, matemaatikast, okeanograafiast. Varem ma seda laadi ja mõõtu teaduslikest kogunemistest osa pole võtnud ega oska öelda, oli seda vähe või palju või mis võinuks teisi olla.

Rohkesti tähelepanu pühendati teaduse ja ühiskonna, teaduse ja kultuuri, teaduse ja kunsti ning teaduse ja religiooni seostele, räägiti teadmiste õpetamisel aset leidnud evolutsioonist, teadmiste transkultuurilisest difusioonist. *Stamm*-teema on kindlasti keskkond ja selle kaitsmine. Eksib, kes arvab, et tegu on viimase aja probleemiga. Ei sinneraadi. Juba vanad kreeklased kurtsid kehva õhu üle. Tahmast rikutud Rooma templite pärast löi lamenti Horatius. Edward I, Inglismaa valitseja 13. sajandist, pidi kurjal häälel kuulutama, et nuhtleb kuningliku võimu täie rangusega kõiki, kes ei mõista kivisõega kombekalt ümber käia. Kas jäi alamatel kuulekusest vajaka või peitus viga mujal, sel hoiatusel polnud määratud viimaseks jääda. Kuid tööstusrevolutsioon seisis veel ees, ja siis alles korstnad tossama löid. Täni pole ilmunud lunastavat tarka, kes ütles, mida teha.

Hellaks ja tundelisi sõnavõtte võimaldavaks küsimuseks on tõusnud naiste koht teaduses, tehnikas ja tehnoloogias. Vastav istung vältas terve pika päeva. Järellainetused ei vaibunud pärastpoolegi. Mõne asjaga mindi selgelt liiale. Kongressi juhtlauses sisaldunud *diversiteet* taheti lausa lutsukiviks kulutada. Käis jutt millest tahes, ikka jõuti otsaga välja selle müstiliselt tabamatu nähtuse juurde, vähe leidus neid, kes niisama lõpetada raatsisid. Meelde jäi Kottapalli Sitharama Murty sõnavõtt. Temagi rääkis diversiteedist.

Diversiteedist India kontekstis. Induse org oli omal ajal Egiptuse ja Väike-Aasia kõrval neid paiku, mille asukad ajaloo hämarust hüljates astusid otsustavalt tsivilisatsiooni suurele näitelavale. Nende geomeetrilisest muustrist kantud linnad ja seal kehtinud sanitaarpõhimõtted reedavad ühtaegu nii teaduslikku taipu ja tehnoloogilist võimekust kui ka piisavaid teadmisi tervisest. Nad löid maaharimise tehnoloogia ja õppisid maagist metalli sulatama. Budistlik-brahmanistliku pastoraali ja egalitaarse vedaismi kaudu jõuti kultuurilise küpsuseni, mis levis üle kogu Indo-Iraani platoo. Öhtumaalasedki pole jäänud sellest puutumata.

Tehnilise mõtte arenguga vahetult seotud küsimuste arutamiseks oli kongressil ette nähtud kaks – tehnoloogia ja inseneriasjanduse – sektiooni. Kuna aga kongressi raames pidas oma aastakoosolekut ka tehnikaajaloolaste rahvusvaheline ühendus ICOHTEC, tõsteti osa ettekandeid, esmajoones need, mis seonduvad tehnoloogia siirde ja globaliseerumisega, ümber ühenduse korraldatud sümposiooni kavva. Minu ettekanne insenerimõtte edenemisest Eestis lülitati kongressi põhisektsiooni päevakorda. *Palacio de Inquisicióni* avar auditorium täitus pikkamisi kuulajaist. Väheke umbes pidulikkuses istusid kõik kukupai nägudega, iga pillatud sõnagi võeti tähelepanelikult vastu. Valitses hispaania keel. Prantslane sooritas oma etteaste elegantset emakeeles. Vaikiti nõusolevalt. Mul tekkis kange tahtmine oma passaažiga samuti talitada.

Tavaliselt käib sümposiooni päevakorda alati teaduse, tehnika ja muusika vahetult vaagiv sektsioon. Nii ka seekord. ICOHTECi ridades leidub mitmeid nimekaid muusikuid, tuntumad neist Hans-Joachim Braun Hamburgi Bundeswehri ülikoolist ja David Lewis Auburni üli-

TEMPERAMENTNE KULTUURIPROGRAMM: Teadusloolaste kongressi muutis "tantsivaks" 1952. aastal asutatud ja A. Hernándezi juhitava Mehhiko folkloorse balleti kontsert, mis kajastas tantsukeeles riigi ajalugu asteekidest tänapäevani.

koolist USAst, lisaks oma professoriametile on esimene harukordne trompetist, teine kuulus kirikuorganist, kes ei pane pahaks džässiski kaasa teha. Räägiti loovusest, tehnikaalane andekus käivat tihtilugu käsikäes andekusega helide vallas. Üllatasid teemad nagu maantee-muusika ja õhusõidumuusika. Teg pole muidujutuga, Ameerikas on vastavad uurimissuunad juba käivitatud.

Kuid tehnikast ja tehnoloogiast kõneldi mujalgi. Toimus mitmeid eri küsimusi käsitletud istungeid nagu näiteks "Euroopa imperialism ja moodsa tehnoloogia pealetung Aasia riikides", "Adaptatsioon ja innovatsioon Ladina-Ameerika industrialiseerimisel", "Ladina-Ameerika tehnoloogiline amerikaniseerimine vastukaaluks Suurbritannia mõjule". Omaette vaadeldi supervõimu toimet lähinaabritele ja seda Balti ning Ladina-Ameerika riikide näitel.

Üks põnevaimaid ettekandeid, mida õnnestus jälgida ja mis kaudselt meidki puudutas, oli Stockholmi Kuningliku Tehnikaülikooli teaduri Maja Fjæstad'i ülevaade Rootsi esimese tuumareaktori saamisloost ja hilisemast käekäigust. Rootslased alustasid oma riistapuu ehitamist esimeste seas II maailmasõja kuumadel jälgedel. Loodeti hankida kindlamaid andmeid aatomi lõhestumise kohta ja täpsustada reaktori konstruktsiooni. Ehitustööd kestsid üheksa aastat, ja nagu reaktor valmis sai, tõmbas Genfi konverents nähtud vaevale kriipsu peale. Kallile seadmele tuli hakata uut rakendust otsima. See ei läinud lihtsalt. Pärast pikki vaidlusi otsustati panus teha kompetentsi tootmisele, ja nagu aeg on näidanud, toimiti õigesti. Ameeriklased kuulasid kikikõrvul. Küsimusi sadas igast nurgast. Nooruke uje rootslanna tuli vastamisega ilusti toime, mida joviaalsed jänkid hiljem tunnustavalt märkimata ei jätanud.

Nende küsimusterahke võttis oimetuks teisegi daami – keskealise moskvalanna sealsest teaduse ja tehnika ajaloo instituudist. Ettekanne käsitles seni avalikkuse eest varjul hoitud dokumentide valguses

poliitilist bluffi Venemaa elektrifitseerimise kava ümber. Enamus sellest, mida aastakümneid pakuti kuulsa GOELRO plaani pähe, oli tegelikult paberile pandud ammuilma varem, I maailmasõja aegu ja enne seda ning tulnuks ellu viia nii või teisiti. Kava tehniline sisu säilitati, vedama rakendati vankrit aga marksistlik doktriin. Kui jõuamad käiku läksid, saadeti enamus inseneridest okstraadi taha, süüdistus kõigil üks ja sama – lõimitamine tehnokraatia ees. Klakööridele seevastu jagati magusaid ametikohti ning akadeemikuid ja professori tiitleid. Ameeriklastele oli uudiseks, et GOELRO polnud üksiti venelaste ettevõtmine, vaid sinna oli haaratud arvukalt ka nende kaasmaalasi. Nüüd päritigi, kes nad olid, mida tegid, mis neist sai. Nendele küsimustele polnud ettekandjal midagi kosta. Võibolla kunagi edaspidi, jäi lootus õhku rippu – arhiivid alles hakkavad uksi praotama.

Moeasjaks on saanud hädaldamine Eesti vähese tuntuse üle maailmas. Selle koha pealt pakkus Mehhiko kongress üllatuse. Mis võib hingele kosutavam olla, kui eneselegi ootamatult satud kuulama põnev ülevaadet planeet Venuse teekonna üheaegsest jälgimisest tähetarkade poolt kolmes end sellega astronoomia ajalukku kirjutanud linnas – Tallinnas, Philadelphias ja Ciudad de México ning seda mitte täna ega eile, vaid aastal 1769. Ettekandja ise esindas New Yorgi Polütehnilist Ülikooli. Ka selle peale kergitasid saksa sõbrad kulmu, õigemini nemad tõttasidki teatama, et kuule – teist räägitakse.

Kultuuriprogrammiga olid korraldajad kõvasti pingutanud. Pakuti mitmekülgset kava, mida pretseidentult troonis Amalia Hernándezi tantsutrupi *Ballet Folklórico de México* etteaste. Öhtu täis vaimustavat nõtkust, hoogu ja muusikat. *Palacio de la Bellas Artesi* hiigelsaal seisis püsti, tantsijad laval nõrkemas, kuid aplaus kestis ja jäigi kestma. Kongress tantsis, teati järgmisel hommikul hotellis rääkida.

(Järgneb)

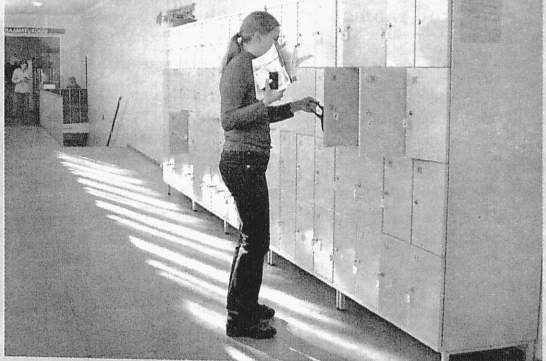
*Vt ka M&M nr-d 7 ja 9

Kuhu kadusid kataloogid?

Raamatukogu galeriis ei ole enam venekeelsete raamatute katalooge. Nende asemel on lukustatavad metallist hoiukapid.

Kataloogid ei ole kuhugi kadunud, nad on leidnud endale uue koha endises kotihoius.

Taimi Nurmiste, raamatukogu infoosakonna juhataja

Sic!

9. aprillist

on seoses kolimisega uutesse ruumidesse suletud infotehnoloogia teaduskonna dekanat. Dekanaat alustab tööd uutes ruumides AK 233, 234, 235 esmaspäeval, 15. aprillil.

17. aprillini

on TTÜ peahoone fuajees näitus "Elektriamid".

10. – 14. aprill

TTÜ neli üliõpilast osaleb Londonis Euroopa pealinnade ülikoolide (UNICA) üliõpilaste rahvusvahelisel konverentsil *Youth for Europe*.

11. aprill

* Innovatsioonikeskuse tegevdirektor Raivo Tamkivi esineb Mustamäe ettevõtjate infopäeval põhiettekandega "Tallinna Tehnoloogiapargi poolt pakutavad võimalused piirkonna ettevõtjatele."

* Kell 12.00 toimub ruumis III-220 laevaehituse õppimisvõimalusi tutvustav seminar. Esinevad Helsingi Teh-

nikauiliskooli professorid Petri Varsta ja Pentti Kujala ning Helsingis laevaehitust õppivad eesti üliõpilased Hendrik Naar, Meelis Mäesalu ja Kristjan Tabri.

* Geenitehnoloogia keskuse professorite ametikohtadele kandideerijate avalike loengute II voor. Loengud toimuvad TTÜ peahoones, Ehitajate tee 5 auditooriumis V – 408

- kell 13.00 Peep Palumaa: "Genoomika, proteoomika, ...?";

- kell 14.00 Lilian Järvekylg: "Antikehad, viirused, oligomeersed valgud – uuringus, diagnostikas, teraapias";

- kell 15.00 Eola Valdre: "Molekulaarbioloogia väljundid Põhja-Eesti meditsiinis: *a posse ad esse*";

- kell 16.00 Tõnis Timmusk: "Neuraalse arengu molekulaarsetest mehhanismidest."

12. – 13. aprill

Kadri Alver välissuhete talitusest viib Hollandis, Eindhovenis Leonardo da Vinci programmi koolitusseminaril.

Ulvi Pihel

avalike suhete osakond

Rotalia Fondi stipendiumid

USAs Seattle'is asuv Rotalia Fond kuulutab välja stipendiumikonkursi EV avalik-õiguslike ülikoolide (TÜ, TTÜ, TPÜ, TKÜ, EMA, EPMÜ) stationaarses õppevormis õppivatele 2. ja 3. aasta põhiõppe üliõpilastele ja 1. aasta magistrantidele 2002/2003. õppeaastaks.

● Kokku antakse 32 tuhandedollarilist stipendiumi, sh

- 17 Gerhard Treubergi nimelist,
- 10 Ene Silla (Sild) nimelist,
- 3 Bruno ja Helge Laane nimelist*,
- 2 Enn Raidna nimelist.

● Stipendiumi antakse üks kord õpingute vältel.

● Stipendiumitaotlused saata hiljemalt **30. aprilliks 2002.** a komitee sekretäri Sirje Mark'i nimele aadressil Ülikooli 18-207, 50090 Tartu.

Stipendiumi taotlemiseks tuleb esitada vormikohane soovivaldus, mis sisaldab CV (koos fotoga), milles on esitatud:

1. isikuandmed,
2. hariduskäik,
3. senine töökogemus,
4. vabatahtlik tegevus rahvuslikes, heategevuslikes, kristlikes ning noorte- ja kultuuriorganisatsioonides (nt Kaitseliit, naiskodukaitse, noorkotkad, kodutütred, skautlus, üliõpilaskond, korporatsioonid, seltsid, kultuuriorganisatsioonid vms),
5. teenistus EV kaitsejõududes.

6. perspektiiv, kuidas taotleja kaotate oma õpinguid kasutada ka Eesti riigi ja rahva hüvanguks,

7. milliseid stipendiume ja toetusi on taotleja varem saanud või kuidas oma õpinguid varem finantseerinud.

- Sooviavaldusele lisatakse:
- elulugu, käsitsi kirjutatud, mitte enam kui 1 lehel;
 - tõend õppimise kohta statsionaarses õppevormis;

● dekanaadis kinnitatud väljavõte õpinguraamatust või hinnete kaardist koos ainepunktide äranäitamise või samasisuline tõend;

● vähemalt ühe korralise õppejõu argumenteeritud soovitus.

Stipendiaatide valiku tegemisel arvestatakse ka taotluse esitamise korrektsust.

Sooviavalduse vorm on kättesaadaval korp! Rotalia veebilehel <http://www.Rotalia.ee/> või tellitav posti teel ülalpool esitatud aadressilt.

Stipendiumitaotlustele vastatakse 1. septembriks. Stipendiumide saajad avalikustatakse korp! Rotalia veebilehel. Stipendiaatidele saadetakse stipendiumitšekk septembrikuu jooksul.

* NB! Erandina antakse 2 Bruno ja Helge Laane nimelist stipendiumi Tallinna Nõmme Gümnaasiumi abiturientidele, kes alustavad 2002. a sügisel õpinguid Eesti avalik-õiguslike ülikoolides. Abiturientidele antakse stipendium peale immatrikuleerimistöetuse esitamise komitee sekretäri aadressil.

Rotalia Fondi Stipendiumide Komitee: esimees – Rein Grabbi, korporatsioon Rotalia vilistlaskogu, sekretär – Sirje Mark, Tartu Ülikool, peaspetsialist,

liikmed – Henn Elmet, Eesti Põllumajandusülikool, rektor, professor; Peeter Järvelaid, akadeemia Nord, professor; korporatsioon Rotalia vilistlaskogu; Rein Laaneots, Tallinna Tehnikaülikool, professor; Indrek Pajumaa, Mercuri Urval, konsultant; korporatsioon Rotalia Vilistlaskogu; Tiia Raudma, EV Haridusministerium, nõunik; Peeter Tulviste, Tartu Ülikool, professor; Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused, nõunik.

IEL Online'i kasutamisaeg pikenes

IEEE/IEE Electronic Library

<http://www.ieee.org/ieeexplore>

Tulles vastu meie ülikooli suurele huvile IEL Online'i vastu, oli *The Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE)* nõus pikendada andmebaasi tasuta kasutamise aega 22. aprillini k a.

Täistekstide juurdepääsuks on vajalik kasutajanimi ja salasõna, mille saate infokonsultandilt telefonil 620 3553 või info@lib.ttu.ee.

IEL Online'i on võimalik kasutada ka väljaspool TTÜd.

Kes veel ei ole jõudnud IEL Online'iga tutvuda, kasutage soodsat võimalust! Osta IEL Online'i lähemas tulevikus ei ole lootust, sest andmebaasi hind on 1,5 mln krooni!

Raamatute tellimine – õppejõu ja raamatukogu ühine mure

Kuigi tellimusi uutele raamatutele (teadus- ja õppekirjandus) võetakse raamatukogus vastu aastaringelt, on juba praegu õige aeg (seoses uutele õppekavadele üleminekul) välja selgitada, kas igas õppeaines on ikka raamatukogus õpik olemas ja kui on, kas eksemplaarsus on piisav. Vajadusel tuleb esitada raamatukogule täiendav, põhjendatud tellimus.

Õpikud õppeainekaardil

Raamatukogu infoosakonnal on kavatsus siduda õppeainekaardil (veebis) näidatud õpik lingi kaudu raamatukogu elektronkataloogiga. Nii saaks iga õppeainekaardiga tutvuja teada, millises raamatukogu teeninduspunktis antud õpik asub ja kui suur on selle õpiku eksemplaarsus. Et seda kavatsust teostada, peaks raamatukogu saama õiguse õppeainekaartide juurdepääsuks.

Mida ja kuidas tellida?

Soovides tellida uusi raamatuid, soovitage:

- tutvuda kirjastuste reklaamprospektide ja -kataloogidega iga-nädalastel uudiskirjanduse näitustel üldlugemissaalis;
- tutvuda kirjastuste pakkumistega veebis <http://www.lights.com/publisher/>
- konsulteerida oma teaduskonna ainespetsialistiga raamatukogu infoosakonnas <http://www.lib.ttu.ee/osakond/io/aspets.html>

Raamat näituse kaudu

Koostöös raamatute maaletooja Accendo OÜ-ga pakume järgmist teenust:

- instituut/õppetool valib talle huvipakkuva kirjastuse kataloogist välja vähemalt 15 raamatut, millega oleks soov põhjalikumalt tutvuda;
- Accendo OÜ tellib kirjastuselt soovitud raamatud raamatukogusse näitusele;
- näitusele õppejõudude poolt valitud raamatuid on raamatukogul võimalik osta kuni 20%-lise allahindlusega.

Tellimisvorm

Raamatute tellimiseks tuleb täita vastav tellimisvorm (paberil või elektrooniline) ja edastada see infoosakonda. Elektroonilise tellimisvormi <http://www.lib.ttu.ee/osakond/io/tellvorm.asp> leiate raamatukogu veebi rubriigist Raamatud.

Raamatu tellimiseks vajalikke puuduvaid andmeid aitab leida infoosakonna ainespetsialist, kelle ülesanne on teha ka dublettsuse kontrolli (veenduda, et tellitav raamat meil juba olemas ei ole).

Suuremate tellimuste puhul – alates viis eksemplari nimetusest või alates viis nimetust ühest õppetoolist, on nõutav institudi direktori kinnitus.

Tellitavad nimetused tuleb esitada pingereas.

Tellimuse edastamine

Ainespetsialist edastab kontrollitud tellimisnimestikud komplekteerimisosakonda. Tema ülesanne on tellijale teatada, kas komplekteerijal õnnestus kõik soovitud raamatud kirjastuselt/vahendusfirmalt tellida või esines tõrkeid (nt. oli mõni raamat läbi müüdud) ja millal orienteeruvalt on raamatuid oodata.

Raamatu saabumine

Komplekteerimisosakonnas pannakse saabunud raamatu vahele sedel tellija andmetega. Edasi läbib raamat töötlemisoperatsioonid: inventariseerimine, eel- ja eksemplarikirje koostamine, võt-koodistamine, liigitamine, märksõnastamine, kataloogimine. Järgneb vormistamine: raamatusse paigutusindeksi ja inventarinumbri kirjutamine, tasku kleepimine raamatu sisekaanele, raamatu kaardi vormistamine, turvariba paigaldamine. Lõpuks jõuab raamat pearaamatukogusse uudiskirjanduse näitusele.

Tellija teavitamine raamatu saabumisest uudiskirjanduse näitusele on ainespetsialisti kohus.

Soovitus

● Jälgige reeglipäraselt uudiskirjanduse näituste nimestikke raamatukogu veebis! <http://www.lib.ttu.ee/dbs/uudiskirjandus.asp>

Teeme koostööd

Raamatukogu ülesanne on toetada igati ülikooli õppe-, teadus- ja arendustegevust. Selle eest, et raamatukogus oleksid olemas vajalikud teavikud (sh. elektroonilised) ja et neid ka kasutataks, peaksid hea seisma mõlema, nii raamatukogu kui ülikool. Parima tulemuse saavutamise koostöös!

Taimi Nurmiste
raamatukogu info-osakonna juhataja

Natura parendo vincitur

Loodus võidetakse talle alludes